

Qaz istehlakçılarının hüquqlarının qorunması hər zaman aktualdır

"Azəriqaz" ASC Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Şirkətinin (SOCAR) tərkibinə verildikdən sonra respublikanın şəhər, rayon və kəndlərinin qazlaşdırılması geniş miqyasda və yüksək sürətlə aparılmağa başlandı. Belə ki, təbii qazdan istifadə edən əhali abonentlərin sayı artaraq hazırda 1 milyon 841 mini keçib. Ölkənin sənaye potensialı artıqca, o cümlədən qeyri-neft sektoru inkişaf etdikcə sənaye kateqoriyalı qeyri-əhali sektorunda da iri həcmdə qaz sərf edən abonentlərin sayı artaraq 21 minə çatıb.

Təbii ki, əhaliyə və digər qaz istehlakçılara nəql edilən qazın itkilərinin minimuma endirilməsinə, tədarük edilən qazın həcmnin düzgün hesablanmasına, qaz istehlakçılarının sərf etdiyi qazın dəqiq uçotunun aparılmasına qoyulan tələblər ölçü vasitələrinin - müxtəlif növ məişət və elektron korrektorlu sənaye qaz sayğaçlarının və elektron qaz sərfölçən cihazların kütləvi tətbiqinə geniş təkan vermişdir.

Belə iri həcmdə tətbiq edilən qaz sayğaçlarının beynəlxalq standartlara və qaz təchizatı haqqında qanunvericiliyə müvafiq olaraq texniki baxışının keçirilməsi, ölçmələrin vəhdətliyinin və dəqiqliyinin təmin edilməsi, qaz həcmələri barədə informasiyaların yığılması, işlənməsi, istifadəçilərə çatdırılması, qaz istehlakçılarının hüquqlarının və qanuni mənafələrinin qorunması və s. məsələlərin həlli məqsədilə müvafiq texniki imkanlara malik infrastrukturun yaradılması SOCAR tərəfindən İnformasiya Texnologiyaları və Rabitə İdarəsinə həvalə edilmiş və onun tərkibində "Qazservis-informatika" Departamenti yaradılmışdır. Departamentin fəaliyyəti barədə SOCAR-ın İnformasiya Texnologiyaları və Rabitə İdarəsinin rəisi İlham Aslanovdan məlumat aldıq.

İlham Aslanov məlumat verdi ki, qaz həcmələrinin düzgün hesablanması, sərf olunan qazın dəqiq uçotunun aparılması, istehlakçıların hüquqlarının daha etibarlı qorunması xüsusi aktuallıq kəsb edir: "Mövcud normativlərə əsasən, qaz sayğaçları, - tipinə uyğun olaraq, - 3-5 ildən bir sınaqdan və Dövlət yoxlamasından keçiril-

məlidir. Bununla əlaqədar Departamentin yoxlama qurğularının müasirləşdirilməsinə və istehsal gücünün artırılmasına zərurət yaranmışdır. Bu məqsədlə ən müasir standartlara cavab verən 5 dəst Almaniya istehsalı olan yeni sınaq qurğusu (İTF-2500-1-A, İTF-100-4-6 və 3 dəst İTF 10-12-A-EC) alınaraq Azərbaycan Respublikası Standartlaşdırma, Metrologiya və Patent üzrə Dövlət Komitəsi tərəfindən sertifikatlaşdırılaraq quraşdırılmışdır. Geniş imkanlara malik yeni qurğular iqtisadi

baxımdan səmərəliliyi ilə fərqlənir. Belə ki, İTF-2500-1-A tipli sınaq qurğusunda sayğaçları sistemə qoşmaq üçün pnevmoavtomatik sıxaqlardan istifadə olunması hazırlıq işlərinə vaxt və əmək sərfiyyatını xeyli azaldır. Yeni nəsillə qurğular əvvəlkilərdən fərqli olaraq eyni vaxtda 6 rotor tipli qaz sayğacını sınaqdan keçirmək (kalibrləmək) imkanına malikdir. Təqdim edilən avadanlıqlar arasında məişət sayğaçlarını kalibrləmək üçün alınmış 3 dəst İTF 10-12-

A-EC tipli sınaq qurğusu xüsusi maraqlı doğurmuşdur. Əhali kateqoriyasına aid abonentlərə xidmət səviyyəsinin yüksəldilməsi üçün nəzərdə tutulan bu qurğu dəstləri həm "Smart" tipli, həm də mexaniki tipli 36 ədəd qaz sayğacını eyni vaxtda sınaqdan keçirə bilər. Qurğular universal proqram təminatı əsasında fəaliyyət göstərir, işçi personalı ayır-ayrı stendlərdə müxtəlif sayğaçlarla vahid proqram əsasında işləyə bilər və bu da servis xidmətinə xeyli asanlaşdırır. Yeni qurğular vasitə-

silə 2016-cı ildən başlayaraq respublikada istismar olunan məişət və sənaye sayğaçlarının ilkin və dövrü dövlət yoxlamalarına olan tələbatı tam ödəniləcək."

İ.Aslanov bildirdi ki, qaz sayğaçlarının beynəlxalq standartlara uyğun texniki baxışdan keçirilməsi, ölçmələrin dəqiqliyinin təmin edilməsi, qaz həcmələri barədə informasiyaların hesablanması, istehlakçılarının hüquqlarının qorunması sahəsində uğurlu fəaliyyət göstərən "Qazservis-informatika" Departamenti ötən dövr ərzində bu istiqamətdə kompleks tədbirlər həyata keçirib. Departamentin əməkdaşları tərəfindən Standartlaşdırma, Metrologiya və Patent üzrə Dövlət Komitəsindən müvafiq sertifikatlar alınmış, avadanlıqlar üzrə texnoloji təlimatlar və müvafiq prosedurlar işlənilib hazırlanmışdır. "Qazservis-informatika" Departamentinin 116 mütəxəssisi Standartlaşdırma, Metrologiya və Patent üzrə Dövlət Komitəsi və SOCAR-ın Təlim, Tədris və Sertifikatlaşdırma İdarəsi tərəfindən təşkil edilmiş kurslarda, eləcə də Türkiyə və Almaniya-da təlim keçərək müvafiq sertifikatlar alıblar.

Sənaye və məişət qaz sayğaçlarının respublikada artım tempini nəzərə alaraq, sayğaç-

ların yoxlanması üçün cari ildə 5 ədəd (3 ədəd məişət və 2 ədəd sənaye) sınaq avadanlığının alındığını qeyd edən idarə rəisi ötən il "Qazservis-informatika" Departamenti tərəfindən həyata keçirilən işlərdən ətraflı söhbət açdı: "2015-ci ildə "Qazservis-informatika" Departamenti təsdiq edilmiş tədbirlər planına uyğun olaraq sifarişçilərlə bağlanmış müqavilə şərtlərinə və texniki tələblərə müvafiq olaraq sənaye və məişət qaz sayğaçlarının dövlət yoxlanması, sənaye qaz sayğaçlarının quraşdırılması, qaz-ölçü qovşaqlarında sərfölçən cihazlara texniki, metroloji və informasiya xidməti işləri yerinə yetirilib. İl ərzində 600 ədəd elektron qaz sərfölçənlərinin kalibrlənməsi, 534 ədəd "ROC" və "Floboss" tipli elektron qaz sərfölçənlərinə texniki xidmət, 5000 ədəd texniki monometrin yoxlanması, 200 ədəd şaquli və üfüqi polad çənələrin həndəsi ölçülərinin təyin edilməsi və həcm hesabı üçün dərəcələnməsi, 359 ədəd dərəcə qurğunun təftişi, 645 ədədinin dəyişdirilməsi, 765 ədəd qaz tənzimləyicinin təmiri, 1014 ədədinin təftişi, 87 ədəd qaz tənzimləyicisinin və 1262 ədəd sənaye qaz sayğaçlarının quraşdırılması, 2250 ədəd sənaye qaz sayğacı və 256325 ədəd diafraqmalı mexanika (Elster) və "Smartkart" (İtron) sayğaçları dövlət yoxlamasından keçirilib.

İlin əvvəlindən SOCAR-ın qaz ölçü qovşaqlarında 21 ədəd qaz xromotoqraflarına texniki, metroloji xidmət göstərilmiş, həmin xromotoqraflara məsafədən onlayn rejimdə nəzarət həyata keçirilib. Qaz həcmələri üzrə 644 ədəd ölçü qovşaqlarından məlumatların yığılması və informasiyanın ötürülməsi işləri görülmüş."

İTRI-nin rəisi onu da bildirdi ki, respublika üzrə istifadədə olan "Smart" tipli sayğaçların və qaz sərfiyyatı üzrə ödənişlərin elektron idarəetmə Avtomatik Qaz İnformasiya Sistemi (AQİS) və "Smart" tipli sayğaçlar üçün 3E proqramlarının tətbiqi vasitəsilə gündəlik sistemin monitorinqi, sistemi artıq dərəcədə yükləyən qovşulmaların aşkar olunması və onların kənarlaşdırılması, problemlə ödənişlərin araşdırılması, yeni portların açılması haqqında sorğuların hazırlanması aparılır.

İlham Aslanov sonda vurğuladı ki, SOCAR-ın idarə və müəssisələrinin, o cümlədən İnformasiya Texnologiyaları və Rabitə İdarəsinin və "Qazservis-informatika" Departamentinin müasirləşdirilməsi, yeni avadanlıqlarla təmin olunması SOCAR prezidenti Rövnaq Abdullayev xüsusi diqqətindədir: "Təsadüfi deyil ki, 2015-ci il dekabrın 1-də SOCAR prezidenti Rövnaq Abdullayev İTRI-nin "Qazservis-informatika" Departamenti üçün yeni alınmış sınaq qurğularının istifadəyə verilməsini bu istiqamətdə davam etdirilən işlərin növbəti mərhələsi kimi qiymətləndirmişdir."

Orxan Vahidoğlu,
"iki sahil"